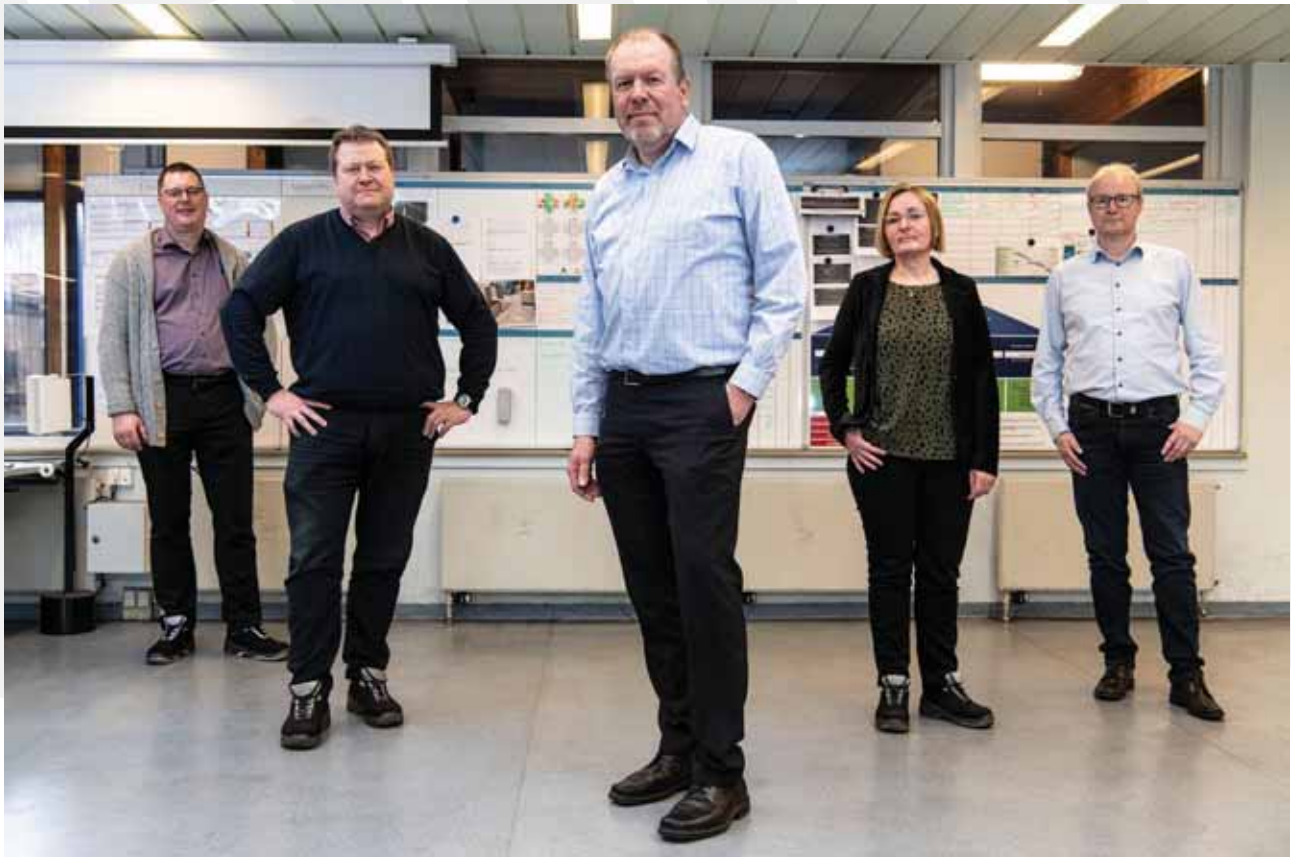

Vald. Birn A/S

125 års jubilæum

1896-2021

Velkommen til 125 års jubilæum

Vi håber, at medarbejdere og andre interesserede vil tage vel imod magasinet, som er et øjebliksbillede af Vald. Birn A/S efter 125 års virke i Holstebro.

Vi, på Birn, er alle stolte af at være ansat på en virksomhed, som gennem løbende investeringer og flid har skabt arbejde i Holstebro gennem alle årene.

En af de væsentlige årsager til, at vi har opnået den høje alder, har været en loyal og flittig arbejdsstyrke, hvor generationer af familier, ægtepar, venner og bekendte har været ansat.

Billedvæggen på Birn med 235 loyale medarbejdere med 25 års jubilæum siden 1964, og flere på vej, viser, at "Birn-ånden" stadig lever blandt mange ansatte på virksomheden.

Corona-krisen har sat en dæmper på festlighederne. Men på trods af omstændighederne ser vi frem til at fejre jubilæum. God læselyst og de bedste ønsker for de næste 25 år.

Jens Axel Birn,
direktør

Da Vald. Birn fyldte 100 år, hed de tre direktører Bengt Björklund, Mogens Bach og Christian Pedersen. I dag består ledelsen af (fra venstre) Peter Frost Jepsen, Lars Jørgensen, Jens Axel Birn, Rikke M. Helms og Esben Refsgaard Trier.

3 Historien

12 Produktionen

20 Medarbejderne

40 Virksomheden

50 Jubilæumsdagen

Udgiver: Vald. Birn A/S | **Oplag:** 2000 | **Tekstproducent:** Sanne Opstrup Wedel | **Fotos:** Peter Leth-Larsen, Anders Trærup og støberitekniker.nu | **Tryk:** Step Print Power | **Layout:** JFM Grafisk

40

3

12

20

50

Omkring århundredeskiftet lod jernstøber Heinrich Birn sig fotografere sammen med sine medarbejdere. Foto: Holstebro Museum.

Jernmænd i Vestjylland

Fortællingen om Vald. Birn spænder over seks generationer; fra den vandrende tyske håndværkersvend på valsen i 1840'erne til ledelsen af en international koncern i det 21. århundrede.

I Vestjylland blev det første jernstøberi grundlagt i 1846 i Ringkøbing, og herefter fulgte Holstebro Jernstøberi, som kom til i 1862. Her arbejdede Christian Birn, den første Birn i Danmark, en overgang som formersvend. Den fattige håndværksmand var udlært formersvend i sin fødeby Güstrow i Mecklenburg og gik på valsen – ud i verden for at lære nyt, som traditionen bød – og da han kom op igennem Slesvig-Holsten og til Flensborg, mødte han en jysk pige, Petrine Dahl fra Vandborg.

”De blev senere gift og bosatte sig i Ribe. Christian Birn levede som en meget fattig mand og døde som kun 49-årig af tyfus, men hans sønner blev dog udlært som formersvende på Ribe Jernstøberi inden for faderens håndværk. Og det var Christians søn, Heinrich Birn, som i 1896 grundlagde et jernstøberi på Skivevej i Holstebro. Hans søn Valdemar, der har givet navn til virksomheden, blev eneejer i 1927,” fortæller Esben Graugaard, tidligere museumsinspektør på Holstebro Museum, som i

1998 blev udvidet med Birnfløjen til en udstilling om jernstøberiets historie.

Fuld fart på kedlerne

Heinrich Birn udlærte tre af sine fire sønner i faget som formersvende eller maskinarbejdere, og det fortælles, at det allerførste de lavede, var støbegodset til Brems-bilen, der skulle være en af de første danskfremstillede biler.

Efter Heinrich overtog Valdemar H. Birn i 1906 jernstøberiet sammen med sine brødre, men i 1927

*Tandhjulet med byen var det oprindelige firmamærke. Insekten er givetvis valgt dels for sin navnelighed med familienavne og dels for sin bekendte flid.
Foto: Holstebro Museum.*

blev han enejer og slog i sin lange ejerperiode støberiets navn fast ud over det lokale opland. Virksomheden voksede sig større i takt med, at man tilegnede sig mere erfaring inden for støberifaget – bl.a. begyndte man at lave kileremsskiver. En produktion, der er fortsat helt op til i dag, hvor størstedelen af disse nu produceres hos en partner i Kina samt hos koncernens tyske selskab, der både sælger og distribuerer skiverne.

”I mange år var virksomheden desuden meget berømt for at lave støbegodset til den landskendte røde Holstebro-motor, som blev brugt i landbruget og på fabrikker. Og derudover kom man i gang med at levere pumpehuse til Grundfos og Danfoss samt chassissrammer til store tyske og svenske bilfabrikker.

*Heinrich Birn, der i 1896 grundlagde Birn's Jernstøberi i Holstebro, sammen med sin svenskfødte hustru, Johanne Arnquist.
Foto: Holstebro Museum*

Vald. Birn A/S

- Vald. Birn koncernen er med sine ca. 750 medarbejdere et af Nordeuropas største støberier.
- Moderselskabet blev grundlagt i 1896, og i dag består koncernen af følgende selskaber i ind- og udland; Vald. Birn A/S (Holstebro, Danmark), Vald. Birn GmbH (Mülheim, Tyskland), Tasso A/S (Odense, Danmark), Kockums Maskin AB (Kallinge, Sverige) samt Uldalls Jernstøberi A/S (Vejen, Danmark).

Ingen tænker over, at støbegodset kommer fra Birn, men det gør det,” siger Esben Graugaard.

International koncern

Efter Valdemar H. Birns og sønnen Richard V. Birns død i 1959, blev nevøen Harald Birn direktør frem til 1969. Fra først i 1960'erne tog Richards søn, Valdemar R. Birn, del i ledelsen, som han helt overtog fra 1969. Som sin eksamensopgave fra støberiskolen i Aachen fik Valdemar R. Birn til opgave at tegne et nyt jernstøberi, som bl.a. kunne rumme den automatiske Disamatic-formermaskine. Den er opfundet af Vagn Aage Jeppesen, der blev udlært hos Vald. Birn, og er på verdensplan stadig det absolut førende produktionsprincip, hvad angår fremstilling af støbegodsemner op til ca. 50 kg. ”Det nye jernstøberi blev bygget i 1961-63, og i grundplanen er det stadig dét støberi, som Valdemar tegnede, der står på Frøjkvej i dag,” fortæller Esben Graugaard.

I dag hedder direktøren på Frøjkvej Jens Axel Birn, der kom til støberiet i 2005 ved lidt af en tilfældighed. Han er nevø til

Valdemar H. Birn, som ikke havde nogen sønner, og hvis døtre ikke var interesseret i at overtage familiefirmaet. Efter en international karriere, heraf de seneste seks år i Vestas, var Jens Axel Birn på udkig efter nyt arbejde samtidig med, at Vald. Birn A/S stod og manglede en direktør til sin maskinfabrik.

”Så han skrev til sin onkel, at han var interesseret, og efter nogen ventetid fik han lov at komme på prøve. Et halvt år efter tiltrædelsen blev han udnævnt til administrerende direktør for hele Vald. Birn A/S i forbindelse med, at virksomhedens støberi og maskinfabrik blev lagt sammen,” siger Esben Graugaard.

Jens Axel Birn, der er femte generation på posten, ejer ikke virksomheden som sine forgængere, for hans onkel, Valdemar Birn, bestemte, at alle A-aktier skulle lægges i Birnfonden, som dermed ejer virksomheden. Det sikrer – med Valdemars egne ord – at virksomhedens værdier ikke bliver trukket ud af aktionærerne, men geninvesteret.

I dag er Vald. Birn A/S en international koncern med flere selskaber i både ind- og udland.

Hårde hunde med høj faglighed og gode idéer

Temperament, faglighed og opfindsomhed kendetegner Birn-slægten.

At være stædig og kradsbørstig er gået i arv i Birn-slægten, hvor jernstøberne i mange generationer har været kendt for at være meget kontante.

”De var nogle hårde bananer og lidt nogle bisser. Men det kunne de være, fordi de var dygtige fagfolk, der selv var udlært i branchen,” fortæller tidligere museumsinspektør Esben Graugaard, der har skrevet flere bøger om Vald. Birn.

Heinrich Birn, der grundlagde jernstøberiet i 1896, var selv uddannet formersvend og sørgede for at udlære sine egne sønner i faget. Og derfor kunne sønnen, Valdemar R. Birn, som udlært formersvend og maskinkonstruktør, godt finde på at rive værktøjet ud af hænderne på medarbejdere i støberiet, der ikke lavede tingene korrekt for at vise, hvordan det skulle gøres. ”Det gav en fantastisk respekt, at medarbejderne vidste, at chefen selv kunne udføre arbejdet - og det måske endda lidt bedre end de selv kunne,” siger Esben Graugaard.

I øjenhøjde med medarbejderne

Også den sidste Valdemar H. Birn, der døde i 2008, og som er farbror til nuværende direktør Jens Axel Birn, var veluddannet. Først blev han sendt på Herlufsholm for at tage studentereksa-

Jens Andersen knokler med skrot til kupolovnen i støberiets jerngård på Skivevej. Foto: Holstebro Museum.

men, men derefter satte familien ham i lære på B&W.

”Det må have været noget af en omvæltning for studenten fra Herlufsholm, men først da han var blevet formersvend, kunne han få lov at læse videre og kom på ingeniørskole i Achen,” siger Esben Graugaard.

Senere boede Valdemar en årrække i London, hvor han drev virksomhedens britiske støberi, og når han kom hjem, var det første, han gjorde ikke at gå ind på direktionsgangen.

”Han gik ud i støberiet for at se til folkene og deres opgaver, som

han spurgte ind til med fagmandens ord. At stå over for en ligemand, der forstod det, de kunne, gav en utrolig god ånd og en agtelse, der ikke kan købes for penge,” siger Esben Graugaard.

Gode idéer i generationer

Udover temperament og faglighed er Birn-slægten kendetegnet af opfindsomhed og iværksætterånd.

Den første Valdemar konstruerede selv en formermaskine, selv om der fandtes andre i forvejen - men den, han lavede, var den bedste. Sønnen Richard Birn,

Udstillingen "Jernmænd" på Holstebro Museum fortæller fra 2019 historien om vestjysk støberiindustri med særligt fokus på A/S Vald. Birns historie. Denne udstilling afløste den gamle Birn-udstilling, der åbnede i 1998
Foto: Holstebro Museum..

der blev civilingeniør, opfandt en ny udgave af den kendte Holstebro-motor, som dog ikke slog an, fordi tiden var løbet fra den, men opfindelsen kan man ikke tage

fra ham. Og hans søn, Valdemar R. Birn, tegnede som eksamensopgave et nyt jernstøberi, der blev bygget i 1961-63, og som er dét, der i sin grundplan står

på Frøjsvej i dag. Og senere konstruerede han selv en kile-remsskive, som han lavede forsøg med og spekulerede over i mange år for at finde en udgave, der var så let som muligt uden at knække sammen.

"De har alle fået gode idéer og været optændt af en typisk iværksætterkultur, hvor man ikke læner sig tilbage og tror, at dét, far og farfar lavede, det lever vi videre på. Alle generationer har følt, at de har været nødt til at udvikle sig og har ikke bare været tilfredse med det, der var," siger Esben Graugaard.

Former Harald Nielsen, kendt som "Bamme Harald", i arbejde med den kendte Allerup-formemaskine i det gamle støberi på Skivevej.
Foto: Holstebro Museum.

Birn-ånden: Vi må gøre det bedre

I 125 år har medarbejderne gået gennem ild og sand på jernstøberiet Vald. Birn A/S for at levere højeste kvalitet til kunderne.

For 100 år siden lå der et jernstøberi i hver by, men nu er der næsten ingen tilbage. Alligevel har Vald. Birn A/S formået at drive et jernstøberi i Holstebro i 125 år, og ifølge tidligere museumsinspektør Esben Graugaard, skyldes det ikke mindst de dygtige medarbejdere og den ånd, de kalder Birn-ånden.

”Lige siden den første Birn har kvaliteten været det afgørende. Heinrich Birns sønner fik med hjemmefra, at man laver tingene ordentligt, og det har man kørt på lige siden. I dag overlever Birn stadig på at være den lille

smule bedre end andre. Med stor teknisk knowhow og høj kvalitetskontrol, der sikrer fejlfri slutprodukter, kan man tillade sig at tage noget mere for et emne, og det vil kunderne stadig godt betale for,” siger han.

Birn-ånden lever endnu

Det er ellers ulogisk, at virksomheden stadig eksisterer, for der er ikke mange jernstøberier tilbage i det hele taget, og i Danmark kun ganske få, hvoraf Birn er langt det største. Men det tilskriver Esben Graugaard ikke mindst engagerede og dygtige

De tyrkiske medarbejdere blev en epoke, som begyndte i 1970, hvor Valdemar Birn hentede de første syv i Hamborg. Her ses de ved ankomsten med Valdemar Birn og til højre støbemester Aksel Jensen.

Foto: Holstebro Museum.

*Jens Andersen, kaldet "Jens Tap",
tapper jern fra kupolovnen i det
gamle støberi på Skivevej.*

medarbejdere, som brænder for sagen.

"Birn har altid været kendt for at have kompetente og stolte medarbejdere, som brænder for sagen, og virksomheden har usædvanligt mange jubilare, der fejrer både 25, 30, 40-års jubilæum. En enkelt, Peter Hvidbjerg, gik først på pension som 90-årig efter godt 70 års arbejde hos Birn og døde som 106-årig som Danmarks ældste mand på det tidspunkt," fortæller Esben Graugaard.

At arbejde på Birn er en livsholdning præget af den særlige Birn-ånd, som er svær at indkredse præcist, men som bl.a. går ud på hele tiden at stræbe efter løsninger i høj kvalitet.

"Vi må gøre det bedre er en filosofi, der ligger under det hele. Det betyder også, at man tror på, at det nok skal lykkes, hvis bare man arbejder hårdt nok. Og så er en helt central del af Birn-ånden, at man siger tingene, som de er, og får det hele på bordet. Og det er godt, for det får fejlene frem. Ellers putter man med dem, og så vælter læsset en dag," siger Esben Graugaard, der selv har lært meget af sit møde med Birn.

"Som museumsmand kommer jeg fra en teoretisk verden, hvor vi ofte diskuterer en del, uden at der nødvendigvis kommer noget særligt ud af det. Så for mig var det en åbenbaring at møde en verden hos Birn, hvor grundholdningen er, at der ikke er noget, vi ikke kan løse. Det er ikke sikkert, at vi har løsningen lige nu, men vi finder ud af det. Og vi bliver ved, til vi er i mål," siger han.

I anledning af firmaets 50 års jubilæum blev dette familie billede taget i 1946. Stående fra venstre Ingeborg, Knud, Rita og Richard, siddende Musse, Valdemar og Gudrun Birn.

Foto: Holstebro Museum.

Vald. Birn A/S

- 1 Administration
- 2 Kantine
- 3 Produktion maskinfabrik
- 4 Lager maskinfabrik
- 5 Maleafdeling
- 6 Hal 24 brikette-produktion
- 7 Hal 23 emballage
- 8 Hal 22 materialer
- 9 Varmecentral
- 10 Lager støberi
- 11 Kontrolafdeling
- 12 Renseafdeling
- 13 Kerneafdeling
- 14 Formeafdeling
- 15 Smelteri

1

2

3

4

10

11

14

13

15

12

7

8

9

Det smeltede jern slagges af, inden det kranes over i holdeovnene. Når skrottet bliver smeltet til flydende jern, stiger urenhederne op til overfladen, og de skal skummes af, inden jernet kommer videre i produktionsprocessen.

1. En fast opgave er at slagge det smeltede jern af, inden det tømmes ud af smelteovnen.
2. Her ses sandbollerne, som fyldes med jern fra støbeautomaten på de såkaldte DISA-linjer, hvor produktionen kører i treholdsskift.
- 3 Smelteren sætter transportskeen i position, så det smeltede jern kan tømmes ud af smelteovnen.

4. Skrot som er klar til at blive smeltet. Skrot er gammelt jern, som bliver genanvendt til nye kvalitetsemner fra Birn. Vi har kendt til genbrug i 125 år.
5. Jern tappes fra en holdeovn for at blive transporteret frem til en DISA-formmaskine.
6. En jernudkører har lige hentet jern fra en holdeovn og er nu på vej for at aflevere det til formmaskinen.

1.

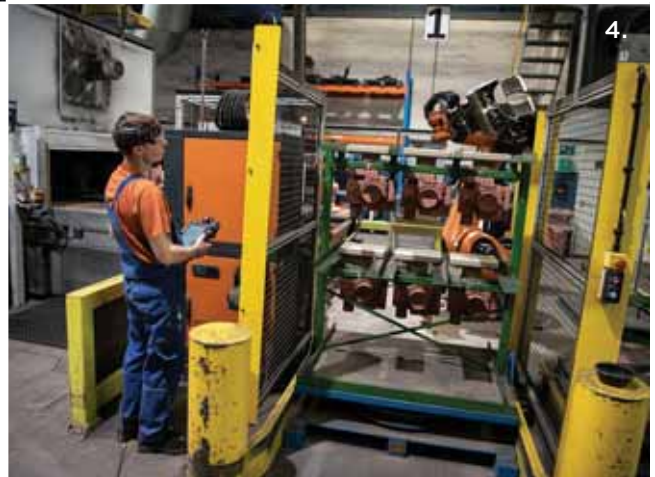

2.

1. En jernudkører hælder det flydende jern på en formmaskine på DISA-linjen.
2. En støber laver prøver til laboratoriet for løbende at kontrollere kvaliteten under støbningen.
3. I kontrolafdelingen tjekkes hårdheden af de færdige emner før forsendelse til kunden.

4. I kernemageriet klarer robotten de tunge løft.
5. En jernudkører sætter transportskeen i rette position inden aftapning fra holdeovn.

6.

1.

2.

1. De opskudte kerner løftes ud af kerne-skyderen af en smilende medarbejder. Kernen anvendes, når det støbte emne skal have hulrum.
2. De færdige kerner lægges på kernestativer, som transporteres frem til formmaskinerne.
3. En operatør overvåger bearbejdnings-processen på maskinfabrikken.

4. Kerner dyppes i sværte, så påbrænding under støbning undgås.
5. En operatør gør klar til at opmåle et bearbejdet emne.
6. Det smeltede jern tilsættes en sæk med legeringsstoffer, så jernet får de ønskede egenskaber.
7. En jernudkører på vej efter endnu en skefuld støbejern.

3.

4.

5.

6.

7.

”Her vil vi hinanden det godt”

Som fællestillidsrepræsentant har Jette Sulkjær kontakt med alle sine kollegaer, og hun kan faktisk ikke komme i tanke om nogen, hun ikke har det godt med, uanset hvem de er, og hvor de kommer fra.

Jeg har arbejdet i renseskammeret på Birn, siden jeg søgte herud torsdag den 4. marts 1976 og blev spurgt, om jeg kunne begynde dagen efter.

I renseskammeret renser vi støbe-godset for sand og urenheder og sliber og pudser det.

Der er ikke ret mange, som ved, hvad det betyder, at vi laver støbe-gods, så når jeg fortæller om mit arbejde, plejer jeg at sige, at vi f.eks. laver cirkulationspumper til varmeanlæg og bremses til lastbiler.

Jeg er fællestillidsrepræsentant og den, der tager imod nye medarbejdere. Jeg sørger for, at de får arbejdstøj og et badeskab, og jeg viser dem rundt på fabrikken. Jeg plejer også at sige, at jeg er vaskekone, for jeg ordner alt vasketøjet, 500 sæt arbejdstøj om ugen. Og så er jeg med i et idéudvalg, som samler alle medarbejdernes forslag til forbedringer i produktionen sammen. Hvis ens forslag bliver brugt, bliver man belønnet med 500 kr.

Vi kårer også halvårets bedste idé med 3.000 kr.

Jeg er glad for at være her. Vi har overenskomst, og den følger man uden svinger. Vi har gode kantineforhold, og folk bliver belønnet, når de har været her i mange år. Ledelsen giver også gaver til runde fødselsdage og sølvbryllup, og det kan jeg godt lide. Så føler man sig anerkendt, når der bliver tænkt på en. Det eneste, der er lidt ærgerligt, er, at man stadig deler folk op

i funktionærer og ikke-funk-tionærer til sommerfester og julefrokoster. Det er blevet bedre gennem årene, men jeg ville virkelig ønske, at man lige gik det sidste stykke.

Mange af os har været her længe, og vi trives med hinanden. Det er nok det, vi kalder Birn-ånden. At man vil det her. Vi er engagerede i hinanden - lige fra at drille til at tage sig af hinanden, hvis der er noget galt. Det er vi gode til.

Når man kommer her som ny, kan man mærke, at her vil vi hinanden det godt. Der arbejder 17 forskellige nationaliteter her, og vi gider dem godt, selv om de ikke kan sproget. Men jeg siger altid til de nye, at de skal lære sproget for deres egen skyld - for det giver en helt anden omgang med kollegaerne. Men jeg kan godt forstå, det er svært.

Dem, der kommer i dag, har nok heller ikke helt den samme loyalitet. Det er svært at fastholde folk, for det er nemt at få et andet job, og det er heller ikke et skånejob at være her. Alle vores jubilarer har deres portræt hængende på en stor væg, men der kommer nok ikke så mange op at hænge fremover. Desværre.

Vi har et meget åbent forhold til hinanden. Der er ikke to dags-ordener her, kun én. Og uanset om det er direktøren eller andre, så siger vi tingene rent ud til hinanden. Det er virkelig noget, jeg sætter pris på.

Omgangen med alle dem, jeg arbejder sammen med, er virkelig noget særligt. Jeg kan ikke komme i tanke om nogen, jeg ikke har det godt med, uanset hvem de er, eller hvor de kommer fra. Personligt har jeg lært, at mennesker ikke er farlige, fordi de hedder noget fremmedartet eller tror på en anden gud. Det er ikke deres tro, men mennesket, der er vigtigst. Gider man snakke med dem, kan man faktisk godt finde ud af, hvorfor de er her - nogle kommer fra krig og ufred, andre søger en bedre levestandard. Vores 100 års jubilæum var en fantastisk dag. Alle var inviteret ud på stadion til morgenkaffe, og Anker Jørgensen ankom i helikopter og holdt tale, fordi det var 1. maj. Der var gaver og gratialer, og om aftenen var vi i Musikteateret til stor fest til den lyse morgen. Jeg tror, vi var 1.000. Og så er det fantastisk, at vi er en fond. Tænk sig, at der er et menneske, som generøst har foræret os alt. Det eneste, vi skal gøre, er at passe på det.

JETTE SULKJÆR

Renseskammeret og fællestillidsrepræsentant

- 64 år
- Fra Lemvig
- Har været ansat i 45 år på Vald. Birn A/S

”Jeg kan godt lide at hjælpe kunderne med at løse deres behov”

Susanne Pegel er ordrebehandler hos Vald. Birn, hvor hun blandt andet har kontakten med de tyske kunder.

Jeg er uddannet erhvervsjurist i Tyskland, hvor jeg kommer fra. Men det har jeg ikke brugt i de 14 år, jeg har været her på Birn. Faktisk havde jeg ingen planer om at skulle til Danmark. Men min mand arbejdede for et tysk firma, som sendte ham til Danmark for at arbejde for dem. Dengang var vores søn kun to år, og han var ked af at skulle undvære sin far så meget. Og så tænkte vi, at vi ville prøve at være i Danmark sammen. Min mand havde installeret internetafbildninger hos Birn og sagde til mig, at det virkede som en international virksomhed, som jeg skulle prøve at søge hos, så det gjorde jeg. Jeg sidder som ordrebehandler i logistikafdelingen, hvor vi behandler alle ordrerne fra vores kunder i f.eks. automobilbranchen. Vi producerer bl.a. støbejernsemner til lastbiler og også pumpehuse til Grundfos. Jeg er kontaktperson for en stor kunde i Tyskland, og jeg snakker nærmest mere med hende, end jeg gør med min mand. Jeg er meget venlig og kan godt lide at hjælpe kunderne med at løse deres behov og gøre mig nyttig.

Her hjælper det selvfølgelig også, at jeg kan reagere anderledes på tysk, end jeg kan på dansk. Jeg har en følelse af, at kunderne er glade for mig, især de tyske, fordi sproget forener os. Men der er ingen problemer med at komme til Birn med et andet sprog. Alle har altid behandlet mig ordentligt, selv om jeg nogle gange stadig kløjes i det danske. Eller ikke kan finde ud af den danske humor. Heldigvis går det nemmere og nemmere, fordi både min mand og jeg har arbejde og er kommet hertil med et barn, for så får man kontakt til arbejde, skole og fodboldklub. Derfor betyder det også meget, at fabrikken fortsætter med at eksistere. Jeg har søde kollegaer, og vi taler generelt ordentligt sammen. Og hvis vi i perioder ikke gør, så bliver der taget hånd om det. Der har været mange forandringer gennem årene, og det kan skabe utryghed, så nogle bliver korte for hovedet. Men hvis tonen forandrer sig, så bliver der sat ind, og vi får snakket sammen. I det hele taget kan man tale med alle her, og der er en ufor-

mel tone. Det kom meget bag på mig i begyndelsen. På min første arbejdsdag var der en kollega, som sagde til sin chef: ”Tag lige en kop kakao med til mig”. Det syntes jeg, var mærkeligt, for i Tyskland ville det være lige omvendt. Men jeg kan lide den flade struktur. Jeg er taknemmelig for de ting, der bliver gjort for os. Men jeg ville ønske, at vi ikke fik snaps i julegave. Og at produktionen ville køre lidt mere stabilt uden at prioritere nogle kunder frem for andre. For det er svært at sidde med en, der ikke bliver prioriteret. Men man kan altid sige, hvis der er problemer personligt eller arbejdsmæssigt, så får man hjælp. Det er det bedste ved at være her.

SUSANNE PEGEL Ordrebehandler

- 48 år
- Fra Wismar, Tyskland
- Har været ansat i 13 år på Vald. Birn A/S

”Birn er en stor familie i en lille by”

Kinesiske Wang Xiong havnede i Holstebro ved en pludselig indskydelse, men betragter i dag byen som sit hjem og kollegaerne på Birn som familie.

Jeg har arbejdet på et kinesisk jernstøberi gennem otte år, som har samarbejdet med Birn, og en dag fik jeg en opringning fra fabrikken i Danmark: Du skulle vel ikke være interesseret i et job hos os?

Så tog jeg til Holstebro. Det var en pludselig idé, men i dag har jeg været i fire år og fire måneder hos Birn. Det kan jeg godt lide.

Her arbejder jeg som ingeniør i PTA, den produktionstekniske afdeling. Når kunderne sender 2D-tegninger og 3D-modeller af de støbegodsemner, de har brug for, bedømmer jeg dem teknisk og kalkulerer, hvordan de bedst laves. Jeg giver også kunderne forslag til, hvordan de kan optimere støbegodsemnerne eller hvilket materiale, der er bedst at bruge. Når vi er enige, laver jeg det tekniske layout for modeller og kernekasser, så modelværkstedet kan lave en form, som kundens emne kan støbes ned i inde i støberiet.

I Kina arbejdede jeg i en stor by med 10 mio. mennesker.

I dag har jeg købt et hus i Hjerme med 1.000 indbyggere, så der er stor forskel. Det er der også på firmakulturen. I Kina skal man følge chefens løsning, selv om den ikke altid er den bedste. Men i Danmark giver chefen dig en opgave, og så skal du selv finde den bedste løsning sammen med andre. Du kan sige din ærlige mening og bruge den bedste idé. Det er godt.

I storbyen kender menneskerne ikke hinanden så godt, og så passer de heller ikke så godt på hinanden. Her er kollegaerne hjælpsomme og meget venlige. De hjælper mig med at lære dansk og fortæller, hvor ting er billigst og bedst at købe, hvis jeg mangler noget. Birn er en stor familie i en lille by lige som Hjerme, hvor jeg bor. Og de passer godt på mig begge steder. I Kina får du sjældent en hilsen fra din nabo, men i Hjerme er de glade og venlige.

I Kina var arbejdet også meget stressende. Jeg arbejdede tit 6 dage om ugen, 11 timer om

dagen. Når man arbejder hele tiden, er man så træt, at man ikke kan nyde fritiden. Det kan man godt her.

Jeg prøver stadig at lære den danske kultur at kende. Det tager lang tid. Det sværeste er sproget, for dansk er svært at udtale for en kineser. Vi bruger ikke tungen så meget i vores sprog, som I gør.

Jeg har en søn på 5 år, der bor hos mine forældre i Kina. Hans mor og jeg er skilt. Når corona er forbi, håber jeg at kunne hente ham til Danmark.

WANG XIONG

Funktionær, ingeniør i PTA

- 35 år
- Fra Kina
- Har været ansat i 4 år på Vald. Birn A/S

”Nu bruger jeg min vinkelsliber hver dag”

Daniel Hesel Sørensen er smedelærling hos Birn, hvor han synes, at han har fået en meget grundig vejledning i faget, som har gjort ham mere omhyggelig.

Jeg har altid godt kunne lide at arbejde med metal og reparere ting. For eksempel har jeg ordnet en scooter fra bunden. Så gennem min mor, som er værkfører på Birn, fik jeg en praktikplads i 8. klasse som smedelærling. Det greb mig virkelig. Ikke mindst fordi jeg fik lov at prøve så meget forskelligt. Da praktikken var forbi, blev jeg tilbudt en lærekontrakt, men vi aftalte, at jeg kunne komme igen, når jeg havde overstået 9. og 10. klasse. Så det gjorde jeg. Og det har jeg ikke fortrudt, for det er skønt, rent ud sagt. Jeg er overalt på fabrikken og laver rigtig mange forskellige ting. Det kan jeg godt lide. Det kan være at sætte truckværn op i rensekammeret eller hænge et spejl op i maskinfabrikken, så mine kollegaer ikke kører ind hinanden, når de kører truck. Jeg har også været med til at lave om på et sandrør, så sandet til kernemageriet kan løbe én vej frem for at skulle gennem en masse knæk. For at kunne fremstille støbegodset skal vi nemlig bruge en model, der kan efterlade et aftryk i sand, som så kan fyldes med jern – og alt det sand skal jo helst så hurtigt frem som muligt.

Jeg synes, det er super at være med til at optimere fabrikken, så der ikke er fejl, eller så mine kollegaer kan producere godset til kunderne nemmest muligt. Det er en meget fri arbejdsplads med et ordentligt sammenhold og en god stemning i værkstedet. Hvis man kommer op at skændes, er det glemt næste dag. I pauserne snakker vi ikke arbejde, og alle har taget mig ind som en på deres egen alder, selv om jeg er en del yngre. Og så får du en meget grundig vejledning i dit fag her. De har lært mig at måle meget mere, end jeg før har gjort. Jeg er gået fra at arbejde i centimeter til at arbejde i millimeter. Og fra aldrig at have gået med en vinkelsliber, bruger jeg nu min vinkelsliber hver dag. Jeg er blevet mere omhyggelig, så der kommer et produkt ud i sidste ende, der passer, hvor det skal passe. Jeg har også lært at optimere en svejsning, så den bliver pæn og jævn uden bobler. For er der bobler, så er der luft, og så har svejsningen ikke brændt sig fast, og det holder dårligere. Det er også rart, at man altid kan spørge, hvis man er i tvivl. Mester har også sagt, at hvis jeg ikke har

forstået det ordentligt, så er det ikke min fejl, men ham der ikke har forklaret det godt nok.

I værkstedet er pladsen ret trang, så det kunne være rart, hvis vi kunne rykke rundt, så alle har mest mulig plads til det, de skal, og så vi ikke står i vejen for hinanden.

Jeg er rigtig glad for, at jeg valgte den her vej. Når jeg er færdig, søger jeg måske ud og bliver selvstændig.

DANIEL HESEL SØRENSEN Smedelærling

- 18 år
- Fra Vemb
- Har været ansat 9 måneder på Vald. Birn A/S

”Jeg bruger både mit hoved og mine hænder”

Kirils Lovuskins er glad for at være på en arbejdsplads, hvor han kan lave det, han er god til. Men han synes, at ledelsen skulle holde færre møder og ansætte nogle flere hænder.

Jeg er smelter. Jeg smelter jern, og hvis jeg ikke gør det, så får vi ikke produceret noget gods. Derfor giver mit arbejde mening for mig.

Jeg fylder smelteovnene med omgangsjern og stålskrot, sørger for at det smelter og blander legeringselementerne, så jernet får den rette sammensætning. Så fylder jeg en transportske med det smeltede jern, der er 1550 grader varmt, og kører det over i varmholdeovnene. På en computer kan jeg se jernets kemiske sammensætning i ovnene, så jeg kan tilsætte forskellige stoffer for at få den rette legering. Det kræver kemi, fysik og matematik at lave en kvalitetsjern, så jeg bruger både mit hoved og mine hænder. Det er jeg god til.

Egentligt er jeg kontoruddannet i Letland, og senere blev jeg uddannet svejser og stålsmelter. Men jeg kunne ikke finde arbejde i min branche, og efter at have arbejdet på et lettisk støberi kom jeg til et jernstøberi i Nordjylland og derefter til Birn. Jeg har været over seks år i Danmark og mere end 10 år i støberi-branchen.

I begyndelsen var det rigtigt rart, men nu har vi fået for travlt. Vi

mangler hænder, så jeg synes, man skulle ansætte flere, der kan producere gods og færre kontorfolk.

Jeg ser et virkeligt stort potentiale hos Birn, for det, vi laver, er helt unikt. Og vi kunne producere meget mere, hvis planlægningen og vedligehold var bedre, og møderne kortere.

Det er fantastisk at arbejde et sted, hvor jeg kan bruge mit håndværk og gøre det, jeg er god til. Jeg har lavet mit eget program, som kan lave en simulering af den kemiske analyse af jernet. Og hvis kollegaerne er i tvivl, hjælper jeg dem.

Birn er en lille verden i verden. Tre gange i døgnet om weekenden tjekker vi temperaturen i ovnene, og når man går her om natten, er der helt stille. Det er, som om fabrikken er en organisme, der sover og venter på at vågne og komme i gang igen næste dag. I hverdagen er der larm og fyldt med mennesker, og i weekenden meget mere stille. Det er fascinerende.

Engang havde vi et stort bang herude. Der gik hul i en varmholdeovn med 100 ton flydende jern, som begyndte at løbe ned i kælderen. Hvis det flydende

jern løb ud, ville det antænde en storbrand på fabrikken, men heldigvis skete det ikke. Vi fik vippet jernet over i smelteovnene og i de to andre varmholdeovne, og vi fik sat alle store maskiner i gang med at producere emner med lige netop det jern, der løb ud, så vi fik det brugt så hurtigt så muligt. Det var fascinerende, hvor godt vi kunne samarbejde. Og sådan er det her. Vi hjælper hinanden og snakker godt sammen, og jeg er rigtig glad for mine kollegaer.

KIRILS LOVUSKINS Støberi, skiftehold

- 29 år
- Fra Rusland
- Har været ansat 2 år på Vald. Birn A/S

”Vi har det godt på natholdet”

Kollegaerne betyder mest for Jan Rasmussen, der arbejder om natten i kernemageriet på Birn.

Jeg kom til Birn, fordi der var 4-5 måneder, hvor jeg manglede noget at lave. Inden havde jeg arbejdet på et diskotek fuld tid med at købe varer hjem og ordne praktiske ting. Men det stoppede jeg med, og så spurgte min far, om jeg ville ud på fabrikken, hvor han har været i mange år. Jeg tænkte - ok, det tager jeg lige som noget midlertidigt - det er så 11 år siden nu.

Jeg arbejder på natholdet i kernemageriet, hvor vi producerer de kerner, som sidder inde i støbeformene og laver hulrum i støbegodset. Kernen er lavet af sand og har den funktion, at den kan lave et hulrum i det støbte gods, hvor man kan putte et element ind i - det kan være pumper, som skal have plads til olie eller printplader indeni. Eller bremseskiver til lastbiler. I nogle emner skal der bare være et lille hul, og andre gange er der brug for store hulrum - det kommer an på, hvad støbegodset skal bruges til.

Jeg har ikke noget problem med at arbejde om natten. Det er alt

det andet rundt om vagterne, der nogle gange ikke passer. Alt er indrettet efter, at man står tidligt op om morgenen, og det kan godt være lidt svært for folk at forstå. Hvis jeg kan holde min rytme, er der ingen bøvl, men hvis jeg skal deltage i møder eller andet kl. 10 om formiddagen, så bliver det bøvlet. Og søndag er heller ikke super sjov. Vi starter op med 10 timer, så den er lidt lang. Men ellers er det rigtigt fint. Kollegaerne betyder mest for mig. Vi har det godt på natholdet. Vores sammenhold er super godt, og jeg har en værkfører, som jeg snakker rigtig godt med. Det har meget at sige for mig. Vi faldt i hak med det samme. Jeg kendte ikke nogen, så det betød meget lige at blive taget godt imod, når man kommer ind på et nyt arbejde. Og det blev jeg i hvert fald.

Det er en hyggelig arbejdsplads at komme ned på. Og så er det også sjovt at se udviklingen. Inden for de seneste 3-4 år er der blevet bygget en helt ny maskine på fabrikken med to store

robotter til, og det var lidt sjovt at se. Det er specielt, for robotter er lidt anderledes, første gang man ser dem stå og arbejde. Hvordan skal man næsten forklare det? De er menneskelige og så alligevel ikke. De har lidt en personlighed, selv om det lyder mærkeligt. Især når man ikke har set det før. I hvert fald ikke i den størrelse. Jeg har set mange små robotter, men de store er et par meter høje, og det er bare noget andet. Man gav dem navne, og det var meget hyggeligt.

JAN RASMUSSEN

Kernemageriet, nathold

- 34 år
- Fra Holstebro
- Har været ansat 11 år på Vald. Birn A/S

”Vi har det jo, som om det er vores egen fabrik”

Selv om han skal nå mere i dag, synes Bilal Koctas, at det gennem årene er blevet bedre og bedre at arbejde i renseskammeret på Birn.

Min bror er en af de gæstarbejdere, som Valdemar Birn mødte på en banegård i Hamborg og hentede her til Holstebro i 1973. Jeg kom på besøg i 1987 og tog ikke hjem igen. I dag har jeg en dansk kone og tre voksne børn, hvoraf de to også har været her på Birn.

Jeg har altid haft den samme funktion på støberiet, hvor jeg arbejder i renseskammeret. Her renser vi støbegodset for sand og urenheder. Alt det sorte skal væk, og vi sliber godset både indvendigt og udvendigt der, hvor det trænger, så det er klar til levering eller forarbejdning på maskinfabrikken.

Fabrikken er et dejligt sted, og jeg synes faktisk, det bliver bedre og bedre. Fordi det udvikler sig. Da jeg startede, skulle vi stå seks mand ved et bånd og lave ting i hånden i otte timer. I dag er vi fri for det. Så det er slet ikke så hårdt som i gamle dage. Det kan godt være, at nogle af de nye synes, at det er hårdt, men de har heller ikke prøvet at stå og hamre med en hammer på 5-10 kg i otte timer.

I dag er hammeren udskiftet med hjælpemidler som f.eks. kiler. Og der er også kommet robotter. Før skulle vi løfte og skubbe kasserne ind, i dag kan jeg trykke på en knap. Det er nemmere end det andet.

Men selvfølgelig skal man yde noget, det er bestemt ikke et skånearbejde at være her. Men de passer godt på os, synes jeg. Der bliver investeret i nye maskiner, som hele tiden holdes opdaterede. Den gamle kultur er også blevet skiftet ud. Der er færre ulykker, og i gamle dage kunne det godt være svært at sige sin mening, men det er blevet meget bedre. Der bliver lyttet til vores idéer, og vi skal ikke vente til jul, hvis der er noget, vi mangler. Det er det gode ved, at ledelsen og fællestillidsrepræsentanten snakker sammen.

Vi har altid været gode til at spørge, hvis vi er i tvivl om noget. Og lige meget, hvad vi er i gang med, så stopper vi, hvis vi er tvivl, så vi kan fortsætte på den rigtige måde. Produktionen kører mere stærkt i dag, og vi skal nå meget mere

end tidligere. Men der bliver man bare nødt til at følge med. Vi er meget afhængige af kundernes krav, og hvis de drejer, så drejer vi også. Der er ikke noget at gøre ved det.

Men ellers har vi det jo, som om det er vores egen fabrik. Hvis der ligger handsker og flyder i et hjørne, så samler man dem op. Man passer på tingene, lige som hvis man var hjemme. Sådan føler jeg det.

BILAL KOCTAS

Renseskammeret, daghold

- 55 år
- Fra Tyrkiet
- Har været ansat 34 år på Vald. Birn A/S

”På mange andre arbejdspladser var jeg bare røget ud”

Selvom Dorte Christensen døjer med sklerose og rygsøjlegigt, arbejder hun på lageret hos Birn, hvor hun sætter godset på lager de rigtige steder, så det kommer frem til de rigtige kunder.

Jeg har altid været i butik, men blev simpelthen så træt af at arbejde i weekenden, at jeg meldte mig til et vikarbureau. Halvanden uge senere ringede de og spurgte, om jeg kunne komme herud. Min søn arbejder her også, men han vidste det ikke, så da jeg sagde ”vi ses i morgen”, spurgte han, hvad jeg skulle herude. Jeg arbejder på lageret, hvor jeg tager vores gods af båndet inde fra kontrollen, vejer det ind og sætter det på lager de rigtige steder, så godset til Volvo ikke ryger til Gietburg. Det er vigtigt at vide, hvad det vejer, så jeg ved, hvordan det må stables, for man kan ikke stille tre ton ovenpå hinanden i en lastbil. Da jeg tog truckkort, havde jeg ellers sagt, at hvis jeg kom ud et sted og skulle køre stabler, så ville jeg tage hjem igen. Det er det værste, der er opfundet, for når den drejer, så drejer den med det samme. Men da de præsenterede mig for en stabler den første dag, tænkte jeg, at jeg var nødt til at prøve det, og nu er vi blevet helt fine venner.

Jeg står for mig selv, så jeg hører mange lydbøger. Jeg er en af dem, der har været her kortest tid, så jeg har jo ikke det helt samme tilhørsforhold til stedet som en, der har været her i tre generationer. Men jeg er glad for at være her. Jeg har en skidegod værkfører, som ikke kun tænker i at køre-køre-køre, men også i mennesker. Jeg har et par skavanker, og det bliver der taget meget hensyn til, så jeg er ikke bare et nummer i rækken. Mine kollegaer er vældig rare, og vi hygger os både til dagligt og med julefrokoster og andet. Der er en rå tone, men vi interesserer os for hinanden og har et godt sammenhold. Her tager man hensyn til den enkelte, og det er jeg rigtig glad for. Det er en god arbejdsdag, når det hele kører uden nedbræk. Det værste er, når vi har for mange ting på lager, så kan jeg ikke få plads til det hele, for hvor skal godset stå, hvis det ikke kommer ud af klappen? Hvis jeg skulle køre Birn, skulle vi først producere, når produktet

var solgt. Så måtte kunderne acceptere den ventetid. Men så var der nogen, der blev arbejdsløse i den anden ende, så det er ikke nemt. Men jeg kunne godt tænke mig, at vi ikke producerede en hel masse mere, end det der var solgt, for så ville det ryge ud, lige så snart det kom på lager.

DORTHE CHRISTENSEN Lageret

- 57 år
- Fra Bøvlingbjerg
- Har været ansat i 3 år på Vald. Birn A/S

SH02312491
TILVÅRTNING
11558022
LCL6

Clipboard with documents

”Jeg er gået fra småt spisende til meget stort spisende mennesker”

Vivian Døhr G. Jespersen sætter en ære i at give kollegaerne en dejlig oplevelse i kantinen, som er et frirum for mange.

Jeg arbejder i kantinen, og det har jeg gjort, siden jeg kom til Birn for 15 år siden. Jeg laver varm mad og smørrebrød, bager og laver salater. Rengøring og opvask dækker vi også selv ind. Og så køber jeg ind til de 130 portioner varm mad og 60 madpakker med smørrebrød, som vi laver hver dag.

Tidligere var jeg på et plejehjem, så man kan godt sige, at jeg er gået fra småt spisende til meget stort spisende mennesker – for de er sultne mange af dem, der arbejder her. Heldigvis ved vi cirka, hvor mange der spiser hver dag. Og hvis der er dansk bøf, kylling med pommes frites eller burger på menuen, ved vi også, at der ryger en halv gang mere. Det er altid et hit.

Vi har haft åbent om aftenen, men det stoppede for nogle år siden. Men dem, der vil, kan få stillet mad fra både på aften- og nathold. Og når alle har kløet ekstra på, bliver det ofte fejret med flæskesteg på ledelsens regning.

Da jeg startede, havde vi tallerkenserivering. Så fik vi buffetordning, som blev trukket over lønnen. Og med corona har vi fået tallerkenserivering tilbage igen,

så det er næsten som i gamle dage nu. Under corona har jeg været sendt hjem i en periode, og jeg har også været nede i renseskammeret og hjælpe til. For vi har jo et fælles projekt: At den her fabrik skal køre, for ellers har ingen af os et arbejde. Vi er mange mennesker, så folk er ikke ens, og det skal vi heller ikke være. Det er et lille samfund, hvor der kører en trummerum – alle ved, hvad der skal gøres, for at tingene kører, og så kommer vi ud i det andet samfund, når vi får fri. Vi er alle afhængige af hinanden, og ingen er mere vigtige end andre i det store tandhjul. Kantinen er et frirum for alt og alle, uanset hvad man er ansat som. Og selv om jeg kun er en lille brik i spillet, føler jeg, at jeg har et stort ansvar for ikke at stå og se sur ud. Når de andre kommer i kantinen, skal de føle, det er en dejlig oplevelse, for det er hér, de slapper af og har pause. Så jeg skal ikke være en gnavpotte, og det er jeg heller ikke. Jeg har det godt med at være her. Vi kollegaer har et godt fællesskab og kender hinandens familier på kryds og tværs. Det betyder meget. Jeg fungerer godt med mangfoldigheden, for

det behøver ikke at være så ens, det hele. Men det er nok sådan, at enten er folk her i 40 år eller 14 dage.

Jeg var her ikke til 100 års jubilæet. Det snakker folk stadig om, selv om det er 25 år siden. Men for mig er en af de gode fester, vi har holdt, et godt minde. De styrker det sociale på tværs af alt, det kan man tydeligt mærke, for man får noget fælles at snakke om. Ligesom når vi slutter af med fadøl og grillpølser til alle mand efter fyraften en af de sidste dage, inden vi går på sommerferie alle sammen. Der er sådan en god stemning.

VIVIAN DØHR G. JESPERSEN

Kantinen

- 48 år
- Fra Aarhus
- Har været ansat 15 år på Vald. Birn A/S

”Birn er et af de steder, hvor jeg har fået nogle af de bedste kammerater”

Michael Holdgaard Nielsen er glad for at være sammen med sine kollegaer og prøver at lave et godt produkt.

Jeg er operatør ved to drejebænke på maskinfabrikken, og faktisk er det tredje gang, jeg er her. I 1994 droppede jeg ud af gymnasiet inden de sidste eksamener, og min bedstefar, der var værktøjsfører på malerværkstedet, fik mig ind på maskinfabrikken. Min farmor og farfar har også været her, så det er lidt af en familiesvaghed. Faktisk står jeg det samme sted, som min farmor stod i midten af 1980'erne. Min far har også arbejdet her, så jeg er tredje generation på Vald. Birn.

10 år senere var jeg her igen et kort stykke tid, og så kom jeg for syv år siden i tredje omgang. Det er jo ikke til at sige, om der kommer nedgang igen, så der ikke er noget at lave på de maskiner, man står på. Så sent som i efteråret blev der varslet opsigelser pga. corona, men de blev trukket tilbage igen, så jeg håber da, det går.

På maskinfabrikken bearbejder vi noget af det gods, som bliver støbt i støberiet. Jeg står og kører albueleddet til nogle Kawasaki-entreprenørmaskiner. Det er sindssygt afvekslende, fordi man både skal bearbejde emnerne færdige, kontrollere for fejl, måle

emnerne efter eller sætte dem op i målemaskiner i målerummet, så alle huller sidder helt præcist. Ellers skal det jo bare tilbage i ovnen. Så det er rarest, når tingene passer. Jeg laver også kasser og udfylder skemaer, hvis maskinerne står stille.

Birn er et af de steder, hvor jeg har fået nogle af de bedste kammerater. Jeg har også fået gode venskaber andre steder, men det er noget særligt her. Jeg kører på scooter fra Struer for at komme på arbejde, og en dag jeg punkterede, brugte min kammerat fra renseskabet sine to pauser på at lappe den. Hvor heldig kan man være?

Vi kan godt sige noget fis til hinanden, men vi respekterer hinanden, selv om vi er meget forskellige – og det er vi altså også. Jeg kan også godt brokke mig over min mester, men alligevel siger han ”kan du sove godt”, når jeg går hjem.

Jeg kan godt lide at have et arbejde. Og også at det er en fond, der har fabrikken, så det ikke bare er nogen, der er her for at tjene en masse penge, men også for at skabe arbejdspladser og holde på dem i en branche, som det godt kan være svært i.

Der er sket en stor udvikling fra første gang, jeg var her. Vi skal selv måle emnerne, maskinerne er mere avancerede, og der er kommet robotter, så vi slipper for mange løft. Jeg kunne godt ønske en lidt længere spisepause end 20 minutter, fordi det er svært både at nå over i kantinen og at ryge en smøg. Men det kommer til at gå ud over de andre hold, så det er jo ikke nemt. Det var godt, da vi kunne få varm mad om aftenen. Jeg kan huske, de lavede sådan en god stegt lever dengang, som jeg glædede mig til, hver gang det var på menuen. Nogle kan ikke lide det, men det kan jeg godt.

MICHAEL HOLDGAARD NIELSEN

Maskinfabrikken, aftenhold

- 45 år
- Fra Holstebro
- Har været ansat 7 år på Vald. Birn A/S

Humblebien, der ikke vidste, den kunne flyve

På trods af skærpet konkurrence og stor mangel på kvalificeret arbejdskraft ser direktør Jens Axel Birn positivt på fremtiden for Vald. Birn A/S, hvis mission er at skabe og fastholde lønsomme industriarbejdspladser i koncernens selskaber.

Vald. Birn A/S er lidt som humlebien, der ikke vidste, den kunne flyve. For på mange måder er det ulogisk, at man kan drive et rentabelt jernstøberi i Holstebro i 2021: Der er knivskarp konkurrence og mangel på hænder og hoveder i en grad, så der ikke længere bliver bygget nye støberier i Vesteuropa.

”Det er gennem gode medarbejdere og deres viden og kompetencer, at vi stadig kan fastholde lokal produktion,” fastslår direktør Jens Axel Birn.

Fondsejet virksomhed

Derfor er det altafgørende hele tiden at investere i medarbejdere og maskineri, hvilket ikke mindst er muligt, fordi Vald. Birn A/S i dag er en fondsejet virksomhed.

”Det betyder, at vi arbejder for os selv. Det, som virksomheden tjener, går ind i virksomheden igen, og det giver et langsigtet perspektiv for forretningen, som er godt for medarbejderne, fordi vi hele tiden har mulighed for at investere i dem og vores udstyr,

så vi kan bevare og skabe lønsomme arbejdspladser,” forklarer han.

Det betyder også, at Vald. Birn ingen interesse har i at flytte produktionen.

”Vi lever og dør i Holstebro. Og den overlevelse skal vi forlænge ved hele tiden at investere i virksomheden og udvikle kompetencerne, så vi hele tiden er et mulehår foran konkurrenterne,” siger Jens Axel Birn.

Støbegodset er stadig efterspurgt

Han er overbevist om, at der altid vil være en berettigelse for det støbegods, som Birn producerer, for der skal stadig bruges landbrugsmaskiner, og selv om lastbiler begynder at køre på batterier, er der stadig noget, der skal kunne bære læsset. Men han er også overbevist om, at der vil blive stillet højere krav til kompleksiteten fremover.

”Behovet for støbejern forsvinder ikke, men vi skal være gode til at finde andre løsninger og sammensætninger i produkterne. Der er længe blevet stillet højere og højere krav til at optimere emnerne, så prisen bliver lavere, og den udvikling vil fortsætte. Derfor skal vi være gode til at rådgive kunderne i, hvordan vægten kan falde, så de skal købe mindre jern. Og så skal vi kunne bearbejde emnerne mere

Vald. Birn-koncernen

- Vald. Birn A/S' hovedsæde er beliggende i Holstebro, hvor der arbejder ca. 500 ansatte.
- Produktionen i Holstebro har en årlig produktionskapacitet på ca. 50.000 ton maskinformet jernstøbegods, som produceres på 5 stk. DISAMATIC-formanlæg. Der fremstilles emner på op til 50 kg, med eller uden kerner, i mellemstore og store serier.
- Udover selve støberiet har Birn også sin egen maskinfabrik, der er beliggende i forlængelse af støberiet. Her bearbejdes, males og overfladebehandles de støbte emner. Maskinfabrikken råder over en robust og højteknologisk maskinpark med både fleksible og højvolumen produktionsceller, som fortsat udbygges.
- Moderselskabet i Vald. Birn-koncernen består i dag af Vald. Birn A/S i Holstebro (ca. 500 ansatte), Vald. Birn GmbH i Mülheim, Tyskland (ca. 34 ansatte), Tasso A/S i Odense (ca. 60 ansatte), Kockums Maskin AB i Kallinge, Sverige (ca. 70 ansatte) samt Uldalls Jernstøberi A/S i Vejen (ca. 64 ansatte).

effektivt på mere avancerede maskiner,” siger han.

Det er op til os selv

Med globale og internationale kunder konkurrerer Birn på verdensmarkedsprisen, og det betyder også, at det er evnen til at gennemføre sin produktion med så få hænder som muligt i alle led, der gør en forskel, når mantraet er, at de arbejdspladser, der er, skal bevares.

”Arbejdskraft er en knap og dyr ressource. Så udover at vi skal gøre os attraktive for mennesker med forskellige baggrunde og kulturer for overhovedet at tiltrække den relevante arbejds-

kraft, så skal vi også anvende den så optimalt som muligt med så meget automatisering som muligt,” siger Jens Axel Birn, der på trods af høj konkurrence og store rekrutteringsudfordringer ser lyst på fremtiden.

”Vi er en meget kapitalstærk virksomhed, som har råd til at foretage egne investeringer og beslutninger uden at være afhængig af en bank. Vi har en rigtig god egenkapital og står stærkt til fremtidens udfordringer, vil jeg mene. Det er kun op til os selv og vores evne til at udnytte produktionsapparatet optimalt. Kunderne skal nok være der, så længe prisen er rigtig,” siger han.

Jens Axel Birn har boet i hele verden, men i 2005 kom han til Holstebro for at videreføre virksomheden Vald. Birn A/S. ”Det har været interessant, ikke mindst fordi jeg er lidt arveligt belastet. Men det er vigtigt for mig at være direktør af gavn og ikke af navn, og det er jeg også, fordi vi er fondsejet. At jeg sidder her som femte generation betyder ikke, at der kommer en sjette generation. Viljen og evnen skal være det vigtigste,” siger han.

Kim Kunstmann kom lidt tilfældigt ind i faget, da han startede i produktionen og hurtigt kunne se, at det var her, han skulle blive gammel, for støberi er et kæmpe fag, hvor man aldrig bliver færdig med at lære.

Medarbejdere af den rette støbning

For at sikre arbejdskraften fremover arbejder Birn målrettet på hele tiden at have en fødekæde af nye talenter. Et af midlerne er at hente støberiteknikeruddannelsen til Danmark.

Indtil for nylig lå støberiteknikeruddannelsen i Jönköping i Sverige, og det har gjort det vanskeligt at få både unge og ældre medarbejdere til at tage en støberiteknisk uddannelse, som den danske støberibranche har så hårdt brug for.

Det mærker man også hos Birn, som står over for et stort generationsskifte i virksomheden, idet rigtig mange loyale og fagligt dygtige medarbejdere, der har været på virksomheden i mange år, skal på pension over de næste 10 år.

Støberiteknikeruddannelsen kommer hjem

Derfor har direktør Jens Axel Birn sammen med repræsentanter for resten af branchen i mange år arbejdet på at trække uddannelsen tilbage til Danmark, så det store behov for flere faglærte støberiteknikere har bedre chancer for at blive opfyldt. Og det er nu lykket.

Den 1. august 2021 tilbyder Uddannelses Center Holstebro (UCH), som den eneste skole i Danmark, støberiteknikeruddannelsen, og her er man allerede godt i gang med at etablere hele uddannelsesforløbet. Grundforløbet for støberiteknikere har fungeret i godt et år, og efter sommerferien begynder det første hovedforløb "H1" for støberiteknikere.

Det er blevet muligt ved, at Birn-

Støberiteknikeruddannelsen

- En støberiteknikers hverdag foregår typisk i et højteknologisk produktionsmiljø på jern- og metalstøberier, hvor man kommer til at støbe mange forskellige produkter som skibspropeller, aluminiumchassis til motorcykler eller gearkasser til lastbiler – bl.a. ved hjælp af CAD-programmer og CNC-programmering.

Se mere på www.støberitekniker.nu

fonden har finansieret selve flytningen af uddannelsen fra Sverige med 3,5 mio. kr., der bl.a. er gået til teknisk udstyr, lokaleindretning og lærerkræfter. Og derudover har Færch-fonden skudt ca. 1 mio. kr. i teknologicentret for at udvikle området yderligere.

Løft til ufaglærte talenter

Men selv om fondene er kommet med midlerne, så er det et projekt, som hele støberibranchen skal have glæde af. For at sikre at der også er elever til støberiteknikeruddannelsen i Holstebro, har branchen derfor etableret en forening med 16 medlemmer, der vil arbejde for at skabe det nødvendige elevgrundlag til uddannelsen. Det skal bl.a. ske ved at yngre studerende på støberiteknikeruddannelsen skal fungere som rollemodeller, som sammen med branchefolk tager rundt til uddannelsesmesser, skolearran-

gementer, uddannelsesinstitutioner og jobcentre for at fortælle om uddannelsen og skabe interesse for den.

Håbet er, at de mange ufaglærte talenter, der er hos Birn og i branchen i det hele taget, vil få lyst til at få det formelle teoretiske og faglige løft, som den 3,5-årige uddannelse som støberitekniker kan give. Og at uddannelsen

kan tiltrække helt nye talenter til området.

Lykkes det, kan fødekæden af talenter opretholdes og jernstøberier have en endnu større chance for at overleve i Danmark.

Efteruddannelse og opkvalificering

- Udover hjemtagelsen af støberiteknikeruddannelsen efteruddanner Vald. Birn løbende sine medarbejdere både via AMU-kurser og en række interne kurser.
 - F.eks. har man introduceret støberiakademiet, hvor Vald. Birn sørger for interne lærerkræfter, som uddanner medarbejderne i støberitekniske begreber og øger fagligheden.
-

Kathrine Bjerg er oprindeligt uddannet salgsassistent og serviceøkonom med speciale i sport og event, men ønskede lave noget, hvor hun både skulle bruge sit hoved og sine hænder, og det byder uddannelsen som støberitekniker i særdeleshed på.

Motorvej hele vejen

En god infrastruktur er helt afgørende for at kunne tiltrække de rette medarbejdere til Vald. Birn A/S.

På Rute 18 nord om Herning er der et hul i motorvejen. Det udgør et problem for hele Nordvestjylland og dermed også for direktør Jens Axel Birn fra Vald. Birn A/S i Holstebro.

”For det første udgør det et sikkerhedsmæssigt problem at gå fra motorvej til motortrafikvej. Vi ved fra omfartsvejen ved Brande, at det kan koste menneskeliv med sådan et hul i motorvejen, hvor farten pludselig skal sænkes. Og gennem årene har vi også haft mange nærved-ulykker, som viser, at det er farligt at have en relativ kort strækning på ca. 7 km af rute 18 som motortrafikvej, mens resten er udbygget som motorvej. Men lige så vigtigt betyder

motorvejen rigtig, rigtig meget for tiltrækning af arbejdskraft,” siger han.

Højt kvalificeret arbejdskraft til byen

Og det er bestemt ikke ligegyldigt i et område, hvor det er svært at få højt kvalificeret arbejdskraft som f.eks. maskin- eller produktionsingeniører.

”Jeg lægger ansøgere i minusbunken, hvis de skal køre mere end 50 minutter for at komme her til Holstebro, for det er for langt ift. at få det til at fungere. Med en komplet motorvej vil vi øge vores opland og den radius helt fænomenalt. Og med mulighed for også at tilbyde hjemmearbejdsdage, kan det gøre en

stor forskel. Jo flere større byer, vi kan ramme inden for en rimelig tidsafstand, jo større søgefelt,” siger Jens Axel Birn.

Regeringen er med

Derfor glæder det ham også, at lukningen af motorvejshullet på rute 18 nord om Herning er med i regeringens udspil til infrastrukturplan.

”Det er det, vi har kæmpet for i flere år, og derfor er vi selvfølgelig glade for udsigten til, at Holstebro-motorvejen nu kan blive gjort færdig,” siger Jens Axel Birn.

Det skønnes, at det koster ca. 400 mio. kr. at etablere 7 km motorvej øst om Herning.

Efter mange års pres på politikerne ser det ud til, at Holstebro-motorvejen nu bliver gjort færdig.

Fuld fart på kulturlivet

Som den største private virksomhed i Holstebro Kommune føler Vald. Birn A/S en forpligtelse til at støtte det lokale kulturliv, hvilket både museum, håndboldklub, musikteater og mange andre nyder godt af.

I forbindelse med Vald. Birns 100 års jubilæum i 1996 indledte støberiet et samarbejde med Holstebro Museum for at dokumentere virksomhedens historie. Det resulterede i en permanent udstilling, Jernmænd, om jernindustrien i Vestjylland, som er fortalt gennem de mænd, der var med til at præge industrien og egnen. Historien leder frem til i dag, hvor jernmændene og -kvinderne på Vald. Birn A/S fører arven videre.

”Det var nødvendigt at bygge til for at huse den permanente udstilling på museet, og det bidrog vi med penge til i 1998. Og da museet i 2015 skulle udvides igen, støttede vi også dette projekt,” fortæller Jens Axel Birn.

Fyrtårne er afgørende

Som byens største virksomhed synes han, at man har en forpligtelse til at støtte det lokale kulturliv, og derfor arbejder han også for udviklingen af idrætslivet. Som medejer af TTH Holstebro har Vald. Birn A/S bl.a. sat gang i såkaldte VIP-træninger, hvor TTH sender deres ligaspillere ud til de små håndboldklubber. Her kan de give unge håndboldspillere en spændende og anderledes træningsdag med en masse gode råd, ligesom ungdomsspillerne kan stille spørgsmål til livet som ligaspiller.

”Det er ikke, fordi jeg interesserer mig specielt for håndbold, men fordi det er vigtigt med fyrtårne herude; noget der lyser op og gør os kendte. På samme måde skal

museet og Holstebro Musikteater, som vi ligeledes støtter, også have en kvalitet, der gør, at man kan tiltrække folk til området,” siger Jens Axel Birn.

Selv om der allerede bliver investeret mange penge i det lokale kulturliv, synes han dog, at man sagtens kunne gøre mere.

”Jeg ville gerne gøre endnu mere, end vi gør i dag, og have endnu flere fyrtårne, men det er der ikke konsensus om. Ved at flytte til Vestjylland har jeg lært at have respekt for andres penge, for mulvarpen sidder ofte så langt nede i foret, at det er svært at sparke noget i gang med mindre, man selv kommer med pengene. Det kan være svært at skabe begejstring, men nogle skal jo gå forrest, så det prøver vi at gøre,” siger han.

TTH-ligaspillerne Magnus Bramming, Allan Damgaard, Rikhard Frisk og Odinn Rikhardsson giver 45 lokale ungdomsspillere fra Tvis Håndbolds U13- og U15-drengehold en særlig omgang Birn VIP-træning. Foto: TTH

Anton Emanuelpillai er fra Sri Lanka. Han har været på jernstøberiet i Holstebro i 15 år.

Mohamad Kamal Taleb kommer fra Libanon og har været ansat hos Birn i fire år.

Internationalt udsyn gennem 125 år

Hos Vald. Birn A/S har man altid været åben over for den store verden – ikke mindst, når det gælder medarbejdere fra fjerne egne. I dag arbejder der 17 forskellige nationaliteter på fabrikken i Holstebro.

I 1960'erne og 1970'erne var der så stort et boom i den danske byggebranche, at støberiarbejderne kunne gå ud og tjene flere penge som murerarbejdsmænd. Det gav kamp om arbejdskraften, så i 1970 tog Valdemar R. Birn til Nordtyskland og engagerede de første fremmedarbejdere – syv tyrkere, som var strandet på banegården i Hamborg i Tyskland, hvor de forgæves havde ledt efter arbejde. Det blev – med museumsinspektør Esben Graugaards ord – begyndelsen på den moderne indvandring i Holstebro, for de trak slægtninge med sig og stiftede familie. Mange af dem er her endnu – også på Birn – hvor der i dag arbejder 17 forskellige nationaliteter.

”Vi kan ikke undvære folk fra andre nationaliteter, for der er ikke danskere nok at tage af. Men derudover holder jeg meget af, at de er her, for diversitet er en stor styrke, og det er sundt at finde ud af, at alle er mennesker uanset hudfarve eller tro,” siger Jens Axel Birn.

Vi kigger på mennesket

Selv om en del af de mange tyrkere, tamilere, tjekkere, englændere og italienere, der i tidens løb har arbejdet hos Birn, har søgt ud i andre fag eller fået andre uddannelser, afspejler dagligdagen på fabrikken stadig mange kulturer. Det fungerer generelt godt, nok også fordi alle er velkomne. ”Vi ønsker at tale dansk herude, men tager alle fremmedspro-

gede ind, og så lærer de fleste det hen ad vejen. Som minimum skal man kunne tale forståeligt engelsk, men derudover kigger vi på mennesket, der kommer til os og ikke kulturen,” siger Jens Axel Birn og tilføjer: ”Jeg tror, at medarbejderne er kloge nok til at se, at hvis vi skal eksistere, så skal der være arbejdskraft, og så må man forholde sig konstruktivt til dem, der kommer. Selvfølgelig er det ikke rosenrødt det hele, men generelt fungerer det godt.

Uddannelse er vigtigt

På det seneste har det dog være sværere og sværere at tiltrække arbejdskraft, og derfor forsøger virksomheden at inspirere både nuværende og kommende medarbejdere til at uddanne

Desmir Shaban har arbejdet på støberiet i fire år. Han stammer fra Bulgarien.

Stephen Cliff mødte som ung en dansk pige i Kibbutz i Israel. Han har boet i Danmark lige siden. Stephen stammer fra Yorkshire i England og har arbejdet hos Birn i 24 år.

og opkvalificere sig – bl.a. ved at have trukket støberiteknikeruddannelsen til Danmark, hvor man kan søge som ufaglært, som voksenlærling eller starte på uddannelsen og være sikret en lærlingeplads.

”Der er et gabende stort behov for faglært arbejdskraft her i landet, og det forsøger vi at få vendt på den her måde. Jeg håber, det lykkes, for ellers er Danmark

generelt ilde stedt – og vi er i særdeleshed,” siger Jens Axel Birn.

På et tidspunkt beskæftigede Birn en tiendedel af byen, og på den måde er virksomheden et begreb. Men den er også en mulighed for mange mennesker, der ikke passer ind så mange andre steder. Så lykkes det at opgradere en del af medarbejderstyrken, vil det have stor betydning –

både for dem, byen og Birn.

”Min familie er selv indvandre-re, og vi har aldrig haft nok i os selv. Min onkel boede i over 10 år i England, og jeg har selv boet i mange forskellige lande, så på den måde er vi bestemt ikke hjemmeføddinger. Vi har brugt hele verden med stor åbenhed, og det bliver vi ved med,” siger Jens Axel Birn.

Tjetjenske Alihan Isajev har været hos Birn i ét år.

Nanthakumar Sabarnam fra Sri Lanka har foreløbigt arbejdet hos Birn i 11 år.

Én arbejdsulykke er én for meget

Målet er nul arbejdsulykker hos Vald. Birn A/S, og det kræver omtanke i dagligdagen.

"Velkommen på arbejde hos Birn. Tænk sikkert og hold fokus hele dagen. Kom sikkert hjem".

Sådan hilser Vald. Birn A/S sine medarbejdere velkommen, når de møder på arbejde, og det er der en særlig grund til: Når det gælder et sikkert arbejdsmiljø, er medarbejdernes adfærd helt afgørende.

"Vi plejer at sige, at omtanke skaber ingen ulykker. Som jernstøberi stiller vi selvfølgelig de rette hjælpe- og værnemidler til rådighed som f.eks. briller og

arbejdstøj, men det hjælper kun, hvis medarbejdernes adfærd er båret af omtanke og fornuft," siger Jens Axel Birn.

Træning er afgørende

Derfor arbejder Vald. Birn A/S målrettet med at introducere nye medarbejder til de risici, de skal være bevidste om og underviser dem i, hvordan de skal begå sig, og hvilken adfærd de skal have for ikke at komme til skade – alt sammen inden de overhovedet begynder at arbejde på fabrikken.

En række mentorer sørger for at tage imod de nye medarbejdere og introducere dem korrekt. Og derudover følges der løbende op på sikkerheden.

"Følger man de retningslinjer, der er, er det ikke farligt at arbejde her, så man behøver ikke komme til skade," siger Jens Axel Birn, der er utilfreds med, at virksomheden overhovedet har arbejdsulykker.

"Jeg vil have nul arbejdsulykker. Det har vi ikke, men alvorligheden og antallet er blevet langt mindre. Den største udfordring er at få folk til at forstå, at de også selv har et ansvar for ikke at komme til skade. Som virksomhed stiller vi alt til rådighed, men det gør det ikke alene. Adfærden skal også med, og den påvirkes gennem træning, ligesom man tager sikkerhedssele på, når man sætter sig ind i sin bil og ikke kører over for rødt. Følger man færdselsreglerne, så går det nok," siger han.

Hos Vald. Birn A/S er sikkerhed i højsædet – ambitionen er nul arbejdsulykker.

Selvom det gnistrer og oser, er det ikke farligt at arbejde i støberiet, så længe man følger de retningslinjer, der er.

Medarbejdergaven til virksomheden blev afsløret et par dage før jubilæumsdagen den 1. maj 2021. Portrætbillederne står hulter til bulter, og det er bevidst.

125 års jubilæum 1. maj 2025 - Stærkt af medarbejdere

Vald. Birn A/S

FRØJKVEJ 75 . 7500 HOLSTEBRO
TEL.:99 10 20 30
MAIL@BIRN.DK . WWW.BIRN.DK